

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

Centilogium de canticis et solatio

[urn:nbn:de:bsz:31-300776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-300776)

scipue p mollē cantū mie q̄ nil hoībꝫ acce/
ptabili eē dyvellē intīmare. **C** Exbilare
sce ad hec r speratu q̄ pieras mīfande hō.
Quid vltra negare tibi mī mic poterit si p
pziū p te filiū o sensu offerri tante miserie?
Quid decedat bñficata in cel/ q̄ talia dabat
in terr/ afflicta. **P**erdidit miseriā nunqd r
miam: p̄didit passiōz/ s; nunqd cōpassiōez
Perdidit p̄fecto cōpassiōē afflictiā/ sed
retinet cōpassiōz electiā atq; succursiuam
Reddam? ei vicissitudinē. q̄liter h̄ in d/
es fiet. **A**ptem? ei iugit̄ voces cāncordi nri
p vba cāncordi sui vni verbo euāgelij. **C**ō
cordem? piter voci cōsiliij vocē volūtat; nre
q̄dcūq; dixerit vob in d̄t facite. **S**z h̄ q̄dcū
q; facere scis oīno n̄ posse nos o b̄tā nisi di
cēs fili? tu? dederit voci sue vocē d̄nt. **I**n
cui? vbo lat̄tes opatiōis r̄bere r sil op̄ fe
rēte cōpleam? iussū tuū. q̄dcūq; dixerit vo/
bis facite. **A**tuero pausanū est tandez
aliqñ/ verboq; nro finis dādus ē. **N**ec i gra
mus futuros eē nōnullos q̄b; aptio: / vide
bit q̄dā simplicitas vni? vel paucoꝝ affe/
ctiū p sua exercitāōē. quē admodū simpli
cib; rusticanis/ pl? placet aliqñ tympanuz
gallice tabour omeruedon. r fistula repe/
tēs assidue idē: qm̄ aures ad subtiles armo
nī r nō h̄nt idoneas. **D**emus in collatio
nib; patz d̄ reductiōē oīm affectiū ad hec
vba. **D**e? in adiuro. meū intēd. dñe ad ad
iu. me. se. **E**didim? nup monocorduz/ sup
ozōem dñicaz/ sub vna amoris corda. **D**e
hinc psalteriū decacordū/ sup vna t̄mō/
fm vnā cōsideratōz aut sup trib; fm alteraz
aut deniq; sup decē cōformit̄ ad legis decēz
verba. **A**lijs vero delectabili? ē alternis vni
cū natura p sua mutabilitate i mutatiōē de
lectet. **D**emū gāma n̄m sub q̄nq; verb
q̄ volebat ap̄ls loq̄ sensu suo/ poterit oībus
accōmodū fieri rudib; r p̄tis. multiuolis r
pauca q̄rentib; / sint pueri / sint senes / sint
puelle v̄l virgīes. marie q̄ diuinis mācipā
tur psalmodijs. plus ei valet h̄ loco pia de
uotio. q̄ eruditio l̄rata. plus penitēs affe/
ctus q̄ vestigijs intellect?. put in opuscul
r industrijs de theologia mystica inueneri
mus ānotasse. **T**̄mō discat discipul? chri
stian? reducere se ad se/ vt p̄currat por: i do/
mū suā r illic ludat. cōceptiones suas agat.
Nō in delictis ait sapiēs. nec in verbo sup
bo q̄d p̄sus aduersum ē verbo dei. **S**u
p̄sunt ad extremū multa sup auditu melo/
diosissimo vbo dei. q̄ n̄am gāma nouum

ornarēt. vt q̄s auditor. q̄s cātor. q̄s exau/
ditoz idoneus vbi de oī genere musicoꝝ in
psalmis memoratoꝝ. cātu. pulsu. flatu. mē
te. spū. prax̄is addēda ē ad gāma nostrum
De cāticis insup ecultatiōis r lamētatiōis
p maximas q̄les sunt in dialectica r r̄beteri
ca loci/ ad triplicē inuestigatiōē historicaꝝ
vicz p̄bificā r theologicā. lan? optet cātico
rū oīm originē naturāq; venari **E**legia de
niq; casta versib; iparib; castos cātabit a/
mores. **S**z tāta sūt ad p̄ns dicta sat; h̄cor
dante nro p̄centore q̄ ait. **B**ū q̄ audiūt ver
bū dei r custo. illd. **I**n cui? fiducia vbi/ va
cās p vacātib; cāncordi verbū feci.

Tertium opusculū 3

Qlumē aliud colligit in se tho/
mos tres. pl? fm modos tradit
nōis varios/ q̄ p diuersitate ma
terie. **P**rim? thom? cāliat et
seq̄ facit facerā elegiā cātatrices amoz dñe
theologie q̄si lirici r odaz carmē. **S**e/
cūdus thom? alt scōs h̄z canones seu regu
las amphorismos vel magias aut theoreu
mata de cāticis p notulas q̄n quaginta. **T**
ern? thom? alt tern? verbū solatiū multi
plex in se dirigit p p̄tulas q̄n quaginta. **E**t
ita iūcti sil' bi duo thomi/ cētilogiū cōstituit

Carmē super reco/ gitatione mortis.

Duc cor in alta.
Erne quis es. qd agis/ moreris dic/
Loz cruce p̄pugant spes timor ardor
amans
Lātica/ saltū/ lamētū/ plāctūq; frēq̄nta.
Iugito iocūdū psalteriū cythare. (mors
Lōcine sic olor tua dum mors imminet/ o
Dortua morte iesu/ sis mihi porta poli
Tps adest aīa q̄ sponsa cubile bñm
Spōsi cōcendas federe p̄petuo.
Ergo cāter himē/ mens/ os/ cor/ lingua/ vi
Plaude/ salū corā/ te iubilus rapiat. (gorq;
Tem r tua fle/ tua sit spes vnica christi
Passio/ sit meritū gratia sola tuum.
Buccinet aure tua sonitu vario tuba du/
Terreat ite tonās/ blāda vēite leuet (plex
Turturis hec faciēs iūges suspiria/ suau
Dō vel alauda canit v̄l philomena melos
Loz tremet ob tract? varios/ dū leticie vis
Loz vebit i altū/ mox p̄mit anxietas
Larmia nocte de? tibi dat dū te p̄gre fers
Fac resonet sua laus iugiter ore suo.

De laude musice.

Quæssa diuini noua pulsu q̄ sit amor
 Extolli nulla laude satis poterit.
 Cor recreat. curas abigit. fastidia mulcet.
 Fitq̄ pegrinis q̄s vehit apta comes.
 Per medias hiemes p̄ soles carmine filius
 Ibo spe patiens / let̄ / alacris / ouans.
 Nā fugiūt tristes cātū p̄ inania cure
 Dis̄ / insidiās hostica pestis hebet.
 Vertit̄ occurfu psallentū saul velut alter.
 Factus hō / psallit / fitq̄ p̄beta nonus.
 Eragitat neq̄s dū spūs hūc / cytharedus
 Pastor p̄ nūeros cogit abire dauid
 Gaudic̄ deerat belizeo spūs / olim /
 Dū cecinit psaltes p̄tinus iplet eum.
 Pitthagoras mor̄ fuerat cōponere cordis
 Adiectis cythare cōpositis numeris.
 Spūs ecce monet spirās p̄ carnia vatū
 Ad dñi laudes cuncta creata simul.
 Ut inbilēt / psallāt / ecclēt / ut cytharā dēt /
 Tympana cū cordis / organa / nabla / choz
 Corpa spir̄itibz sūt organa / s̄ona. mūdus
 Est chorus vn̄ quo ludere noys amat.
 Larmie mūdano sibi dissona p̄aua volū /
 Lōcordās toti / fit moderāte deo (ras
 Dmat / r̄ ipa nos breuibz lōgis ve camenā
 Improba viuēdi mors variādo vices.
 Discantū mollē miserās dat grā / raucis
 Stridet de penis culpa tenore graui.
 Deu fuge te tali fuge dep̄cor eē tenore
 Ut sis sub molli molle cor addetibi.
 Quid q̄ corpibz curādis musica p̄dest.
 Dū cor lenificat / lenit / r̄ alleuiat
 Dant yrūq̄ tibi gētilis / pulcer appollo
 Larmis / r̄ medice p̄bebe rector opis.
 Colligit pulsu venaz / musica cordis.
 Que sit temperies q̄ frasis / atq̄ thēsis.
 Hoc medic̄ tactu iuuenis piccit amorem
 Luius in aq̄here cor furit igne graui
 Larmia nō loq̄mur nūc exēcrāda magoz.
 Nec nisi mīstic̄ est ip̄e poeta placet.
 Amphion ac orphē cātū mouisse ferunt
 Sic lapides diras h̄ furias berebi.
 Poribz hec duris si trāsfero instituedis
 Putādiq̄ bona dogma salubre canūt
 Addeq̄ in populis mutat vel iā variatos
 Insinuat mores musica cuiq̄ sua
 Est gūis huic / petulās illi / moll̄ v̄l agrestis
 Unaq̄ dilatās cor vehit / ista p̄mit
 Est diatesserō ē diapente cū diapason
 Triplex legitimis copula nera tonis.
 Rurs̄ i octo tonos finē / mediū / caput oēs

Latus partiri suscipit ecclesia.
 Antiphōas dedit ad psalmos ignati aptas
 Dore put q̄dam desup audierat.
 Turpibz / r̄ fedis infantū queso caute
 Flexibiles animos cantibz inficere.
 Festinat in teneras energia carnis aures.
 Uret ut yrūce cor tibi lubrica vox.
 Urit cantādo facit idem sepe videndo.
 Femina / flagicij fundit yrūq̄ virus
 Quid numerem̄ aues hūano q̄ capiunt.
 Lantu / nec cantū despicit vlla suum.
 Pisces / r̄ cerui mulcentur cantibz / egris
 Antidotum varijs musica crebro fuit.
 Prebe fides grecis delphin̄ ariona vecit.
 Fluctus p̄ medios / dum lira mulcet eum.
 Fistula pastoris pecudes / armēta gregisq̄
 Solat / nec eas terret imago lupi
 Pascua tūc secura metū / minuitq̄ m̄ḡo.
 Tedia pascēdi rusticus iste sonus
 Fistula pan p̄bebi cythare certauit agrestis
 Judicete mida vic̄ apollo fuit.
 Judiciū nam cuiq̄ suū / sua cuiq̄ voluptas
 Sic natura suū grande melos variat
 Buccina terribilis animosum pectus eq̄z
 Bellis exacuit / militis ira viget
 Femina dū tecit donec pueroq̄ soporem.
 Ducēs in cunis cātāt inepta rudis.
 Leticā turba iesu nati fescennia cantat.
 Pax homini terris / gloria cella deo
 Rustic̄ arua colēs / an vociferādo iocatur
 Cantat / r̄ alleuiat inde viator iter.
 Artem q̄sq̄ suā mulcet durūq̄ laborem
 Qualicunq̄ sono / sit licet asperior.
 Vox deuota deū placat iratū / placet armis
 Ciuibz / ipa choris / cinit angelicis.
 Vocibz eccleie pater augustine fateris
 Dotū te lachrymis ora rigasse pijs.
 Felix cuius erāt p̄ctā relecta maria
 Que toties voces celitus aure capis.
 Organa dū cātāt sibi soli / corde canentē
 Corde deo pleno Leclia legimus.
 Cordibz ut nr̄is psallam̄ / paulē monebat
 Actio nā talis iure beat duplici.
 Inchoat hic / r̄ nūc cellū / viteq̄ beate.
 Doribz / r̄ ritu degit in exilio
 Doris vēit in tra q̄ carnis vincula resoluūt
 Lātantē in psalmis victor in alta vehit

Ecclesiasticorum ex

hortatio ad cantum

Semp̄ ore tuo sit laus / sint cārica s̄io.
 Quāuis captiuū te babylone doles.
 Fac h̄ p̄cipue / cui cantus ecclesie dant.

Ji 2

Absq; labore cibos veste domoq; regi.
 Hoc leue pōd' / r' tibi spē iugū posuisti
 Fer/nec dū viues rumpe vel exutias.
 Sed teder dices eadē toniens iterari
 Dentē cum cerebro vor' reboando grauat
 Duo crucier' dōleāq; mō nescitis amici.
 Fūdere sufficiat corde pces domino
 Frater nil magnū sine magno vita labore
 Fer' hoim/perstes / vsus alacris erit.
 Tu tibi met' cerebro dic' ecclie vice fungor.
 Psallentisq; dolor v'itur in meritum
 Paucis crede datur constans orō cordis.
 Laudandū sed opus dum canis ore / facit
 Reddis vota deo / tua fratū debita soluis
 Corpus dū torq; frigore / fame / siti.
 Lebec est hois veter' labor' r' sudor h' sit.
 Posterus req;es ve sine / cānica / laus.
 Vivere nō fas est hoī semp' prout op'rat
 Op'rat qd' lex vult / r' sua tempa dant.
 Redde pus dño qd' debes / deinde vacab.
 Scripto vel studio / seu meditare silens.
 Scito valere nihil studiū. n̄ mar' virū. nec
 Cor raptum. nisi sit iussio facta dei
 Inde metire tuos instinc' / qm sequendi.
 Nam motus cordis fallere cerebro solent.
 Te desiderio cordis committere noli.
 Lōmentisq; tuis sed patris imperio.
 Esto mis ita sollicitus studijs / qsi semper.
 Cor sit ad arbitriū presto redire tuum.
 Gratia dux hoc sola potest / r' ferre / p'cemur
 B'ra sit iurijs / sit comes assidua.
 Tristis es eā tunc caio psallēs tibi vim / fac.
 Vim panis celū / vim faciamus es.
 Hoc v'iet / gaud' / mors te d' carcere soluet
 Psalmis cantantē victor' ad alta veber.

De laudibus elegie

spiritualis.

Quisq; amat. p'fay / metris ig'cito n'is
 Spōte stilo veniūt / corq; lepore tras
 Dinos blāda libēs elegia cātz amores (h'it
 Tracta malis toniens sua libidinibus.
 Sole' senium / iam non captiua relectis.
 Unguib; r' casto coniugis apta thoro
 Tur nō ancille fronesis si libera fiat.
 Dundaq; complacito cōfouere sinu.
 Non maicstati dictorum / detrahit vsus
 Detorum / maius pondus eis tribuit
 Versibus omnimodis vates sc'p'sse sciūt
 Ut hieremias / iob / sic dauid / r' moyses.
 Larmina cōposuit salomō rex milia qnq;
 Cantata est mulier fortis ab ore suo. **Cis**
 Frenāt ne vaga sit metra mētē / plima pau

Artant / r' p'stant esse sui memores
 Plus sensus / pl' lucis h'it / pl' ordie pollēt
 Versus / si cor eis cū studio dederis.
 Verius r' breuius seruant scripta ligata.
 Detro / nā vitū p'rinus insinuant.
 Fortior est vor' q' per stricta forania trāsīt.
 Quā que decursu liberioz ē meat.
 Non aliter metris sententia p'ssa canoris.
 Si maior' sonat / percutit / r' penetrat.

Legatur per modū

dialogi.

Quēspit an senū repetēs puerilia: n̄ / s;
 Vult ad le ritu / vita redire prior.
 Demonium caueas lateat ne meridianus
 Vanis in studijs p'dere tempus amans.
 Cedāt vana p'cor' / cedant / sed cū pietate
 Carminibus rectis / fructus inesse potest.
 At meliora pōt' / s'fēdi quoq; temp' r' etas
 Et q's in hoc euo scire poemata vult?
 Que meliora potest excludus ab oib; exul.
 Officijs sed nec carmina ferevetant
 Hoc te d's dat / ait iob / carmia / retribulat?
 Visit ait dñs carmen in ore nouum
 Rara nimis fateor poesis nō / sed cano cel'
 Forsitan / r' veniet tps amicitius.
 Scenica nob' sunt vel ludicra iure fugāda
 Quis pia culparit sub nūctis redigi.
 Turus nostra leges nō hic portēta deorum
 Non hic q' castis moribus obuia sint.
 Plus p'desse volunt q's delectare / minorē
 Duo fit vt ornatum querere sat sis eis.
 Ocia tpa dant quib; est sapiētia dictis.
 Danda / ielus testis / ocia pigra necant.

De eodem

Quēspit an senū repetēs puerilia: n̄ / s;
 Alter delphinus rex seuū p' mare vectos
 Nos tandem tuto litore constituit.
 Ille deus / tibi laus / nobis bec ocia fecit.
 Ludere cū cythara psalterioq; dedit
 Exemplar quoz trāsmissim' r' monocordū
 Scacordum quoq; mēs addere n'ra cupit
 Offer' d'sq; suo grat' sua munera regi.
 Larmina nō nihil est mistica posse dare
 Inq; dies intus si noster homo puerescit.
 Quis neget huic puero ludere carminib;
 Dum cor seruet ei / dū tot' amat / p' amores
 Dum venit etas r' tps amantis ei
 Consiliat sacros hymenū carmen amores
 Coniugiū nec gens adsq; canore probat.
 Sz caueat puer h' qd' degeneres i amores

Rursus et in veteres corde redire feces.
 Ebrietas in eo sit sobria. sitq; cubile
 Sancti. complexus oscula casta nimis.
 Sit nec amore suo vel mas vel femia/ car
 nis.
 Audus et abs seculi spiritus est et amor.
 Est quod mireris tamē istic femina virg.
 Sponsam dilectam sponsus amicus habet
 Spiritus hic anime sit cum diuisus opoz
 tet.

Tale sciendum cui misterium fuerit
 Sermo dei viuis valet vnicus ista secare
 Discretor cordis cunctaq; spiciens.
 Humus est zelus sponsi sponseq; fruēdi.
 Se totis superest vnica spes patrie
 Hinc fuge dilecte mi clamat sponsa. scit ip
 sa.

Non hic sed celis esse viri thalamum.
 Ipa subinde petit/ vbi pascit/ vbi cubat al
 Meridie/ teris ne vaga sit stolidis
 Pascitur interea si suscipit oscula sponsi
 Ubera si tractet que redolentia sunt.
 Ebria fulcitur malis et floribus/ inter.
 Brachia se sponsi pigit in requiem.
 Felici fruitur somno/ sponsus coniu rat/ et
 omnes.

Audeat vt somnū rumpere nemo suum
 Ad vigilem quādoq; venit saliens et alacr
 Claculo spiciens voce sonante veni.
 Alternat veniendo vices/ alternat amica.
 Querendi studium/ languet amore pio
 Ad vocē liquefit spōsi gaudentes vicissim
 Laude sua demū quicquid agunt amor est.
 Dcia sola placent sponse loca sola reqrit.
 Nec sponso nec ei turbida turba placet
 Rūpit verba sibi vigor igneus estuat int?
 Quē nec corde capit/ nec reserare valet
 Duo rapimur quo nos elegia protrahit
 euge.

Concaluit video spiritualis amor.
 Nā sileas olim veniet speciosior hora
 Hunc satis in labijs te liberaffe malis.

Thomas secundus

Centilogium de canticis et solatio.
 Primum verbum de descriptione can
 tici per quinque verba.

Canticum est vox numerosa ad
 dei gloriam ordinata. Vox ibi
 ponitur pro genere et quasi ma
 teria. Ponitur numerosa p dif

ferentia et quasi forma. Finis debet esse dei
 gloria. Canticum in sua generalitate des
 scriptum/ accipit vocem consone ad apo
 stolum dicentem nihil esse sine voce. Et at
 tendit q; omnia fecit dominus in numero
 et propter seipsum. et sic in omnibus ē vox
 numerosa ad dei gloriam ordinata. Cā
 ticum habet deo agente modum. per deū
 exemplantem speciem. in deo finiente or
 dinem. Canticum redditur ex numero/
 sa proportione hoc pulcrum et decorum s
 suaue et iocundum. hoc vtile et salutiferum
 et oppositos disproportionis parit effectus.

Canticum curat omnis creatura et ad illud
 inuitat vel naturali instinctu. vel aiali sensu
 vel rōnali seu intellectuali ductu. Cānti
 corum naturam cognoscere non infimum
 est hominis officium. sicut homo cum om
 ni creatura participat. diuineq; glorie con
 ditus est esse capax. Canticum vnum
 est sensuale vel animale/ aliud est rationali
 seu morale/ aliud est intellectuale seu di
 uinale sicut est sonus animalis rationalis
 et intellectualis. et ita de voce vel numero
 Canticum sensuale quod magis est in ac
 ceptione communi/ dijudicatur tripliciter
 visu vt in gesticulationibus. auditu vt in
 carminibus. tactu vt in venis pulsantibus.

Canticum sensuale vnum est comicum
 aliud est satiricum. aliud tragiaum. Et qd
 libet eoz solebat in theatris representari ob
 scetraliter tam ad oculos nutibus q; ad aures
 vocibus et fistulationibus seu fidibus
 Canticum sensuale et ad aures corporis
 fit tripliciter. pulsu vt in tympano. voce vt
 in choro. flatu vt in organo. Unde poeti
 ca fictio/ tres pmitus esse musas sumpsit
 quis ad nouenarium/ deinceps pderit.

Canticum cum pulsu fit tripliciter aut in
 rotatu vt in symphonia. aut tractu. aut re
 tractu sicut in viella aut rebela. siue cuz im
 pulsu vel impulsu quodam tactu cū vi
 guibus vel plectro cū virgula vt in cythara
 et giterna lituo psalterio quoq; et timpano
 atq; campanulis. cymbala vero sese collis
 dendo tinnunt. Canticum cum voce vel
 animali cātu fit tripliciter. vnu cū naturali
 significatione vt in auiū garritis et in hū
 nis interiectionibus. Aliud cū voluntaria in
 stitutione vt in hoium idiomatibus. Aliud
 cū artificiali modulatione vt in rignis in
 metris et carminibus. Canticum sensuale

Centilogium de canticis

cum flatu / sit aliquando folle. quod dicitur vito
sepius ore. primum artificialiter in organo
aliud naturaliter in arboribus et vndis. tertium
susceptibiliter in tibijs fistulis et musicis. **C**
Canticum sensuale. habet effectus in brutis
animalibus. in auiibus. et in hominibus. et secundum philosophiam
medicinam et theologia. **C** Canticum sensua-
le corporaliter audibile / variatur per fraxim. id est
elevationem et depressionem tantum in ponde-
re. per thesim. id est per plorationem et breui-
tationem tantum in mensura. simul et per multi-
plicem combinationem et proportionem tantum appro-
priate in numero. **C** Canticum rationale seu mo-
rale / consistit non solum in voce exteriori visibili
sua. sed in interiori corde. quod dicitur esse tri-
plex. vnum rationis superioris. aliud rationis infer-
rioris. tertium imaginatiois. De quorum quo-
libet accipi potest applica monito. ut carmen in
cordibus nostris domino. **C** Canticum rationale seu
morale quod possunt dicere canticorum. id est
canticum cordis tot habet voces. tot sonos
aut resonationes / quos sunt proprie vel ceter
dicere passionis. affectus vel amores. **C** Canti-
cum morale seu canticorum. voces habet
quasdam generales et principales / quasdam
speciales et individuales. quasdam mixtas aut
in se multiplices secundum numerum et distinctionem
passionum. **C** Canticum morale distinctio-
nem capit in iuis vocibus tam philosophice quam medici-
naliter quam theologice. et secundum quolibet harum
sciarum / prout oes claro compendio reduci ad quatuor
quod sunt spes metus. meror et gaudium. **C**
Canticum morale seu canticorum / potest reducere
suas voces numericaliter ad vnam. nunc ad
binam. nunc ad trinam. vna est amor dei et pro-
mi. Bina est idem amor dei cum odio peccati.
Trina complectitur amorem et odium cum seruiore
zeli. vel spem de saluatione. timorem de dam-
natione. et compassionem de se et quilibet viatore
C Canticum morale. vnum est laudabile.
aliud vitupabile. tertium indifferens. **C** Canti-
cum morale vnum est meritorium. aliud est pe-
meritorium. tertium dicitur moraliter bonum
vel malum. **C** Canticum morale vnum est leticie.
aliud tristicie. tertium mixtum ex utroque. iuxta
volumen Ezechielii datum in quod erat carmina ve-
re et lameta. **C** Canticum morale vnum letificat so-
berie. aliud edificat. aliud sanctificat. iuste. scilicet
ad seipsum. ad deum. ad primum. **C** Canticum mo-
rale vnum est terrenum quod ipsum est et deicit. quoddam
animal quod ebrium est inficit. quoddam diabolicum quod
neque est et inficit. **C** Canticum morale. vnum est

secundum virtutes cardinales. bonum quod dicitur. scilicet quod si que
vel depresso. vnum est spirituale per donorum infusio-
nes velut acutum. alterum diuinale per beatitudines
quod si superacuum. **C** Canticum morale fit cum mistis
co pulsu seu plectro gratie diuinalis. aliquando da-
te gratie. aliquando significantis. aliquando spe vel re be-
ficantis. **C** Canticum morale format quod quod cogi-
tatio vaga sine arte et fructu. quod quod meditatio
sedula cum arte et conatu. quod quod preteritum / cla-
ra cum arte et agili usu. **C** Canticum morale in-
tra parabola peccatoris nostri christi / prinet saltum. quod
est ecultatio / iubilatio et tripudium spirituale leticie et
i epithalamio. **C** Canticum morale quod est tristitia
in seculo scilicet parte secundum deum. prinet platum salu-
ta rumpente. et i luctu beato. **C** Canticorum corda
seu fistula / si sonat suauiter si fuerit dirupta si
corrupta. si improporionata. **C** Canticorum mo-
ralium iudei auris cordis impedire prinitibus cu-
riositas. timore sollicitudinis et fordidis libi-
dis. secundum triplicem radicem cupiditatis. **C** Canti-
corum diuinorum / materia et arte mistra quod libri.
vnum nature et artis in creaturis. aliud septem-
simum in psalmis et trenis. aliud prout dicitur in me-
ditationibus sanctis et pijs. **C** Cantica diuina bo-
nus angelus iuuat. actuat. proutat. malus ve-
ro dissonat. dissipat et obscurat. **C** Canti-
corum moralium vasahellinistrumeta repitit
in omni resonabili solui intra in cordibus prout
tim extrahit vocibus prout extra in opationibus
C Canticum oes sudatum est in monocordo amo-
ris. scilicet applicat diuersimode nunc in diacordo-
do. nunc in tricolordo. nunc in tetraordo. rursus
in peracordo. in hexacordo. in hebdaordo-
do. rursus in octataordo. in nonicordo. in
decaordo. rade i oi policoordo sine termino
C Canticum vnum prout resonat tenore iusticie.
aliud prout molle cantum mic. aliud mixtum quod iuste-
noz resonat gram cum rigore. **C** Canticum pu-
re leticie repitit apud deum gloriosus suo modo. et ap-
ud angelos bonum. et apud homines beatum. **C** Canti-
cum pure tristicie vel quod repitit in demodibus
in danatis hominibus. in despatis viatoribus. **C**
Canticum mixtum viatorum / spei. scilicet et timoris di-
uerficat secundum tres statum incipientium quod purga-
tur. proficientium quod illuminant. approximantium
quod proficiunt. in quibus expimur quod quod lameta gau-
diosa esse et gaudia luctuosa. per diuersitate
finitum vel obiectorum. sic mixtum coplacet duz fili-
cum lachrymis quod est carum. aut dominus in catuli cla-
moribus post absentem / delectat. **C** Canticum
damnatorum est ipis turpissimum. horribilissi-
mum et dolorosissimum. sed deo et iustis reddi-

et consideratōe ordiis iusticie decoz suave
 z letum sicut letat iust? cū audit clamores
 pessimoz q̄ torq̄ntur. **L**aticū in purga
 torio h̄z cū afflictione solatiuz et certa spe
 britudinis. et ecclie generalibz subsidijs et
 pijs amicoz suffragijs. z qz caritas in eis
 p̄gander vitati correctiois. **L**aticū via/
 toz et p̄fectoz h̄z cū fletu solatiū. cū h̄su so
 brio fastidiū. Et vit h̄z hora dimidia pau
 sam vt silentiū sic nec vnq̄s in eodē statu p̄
 manet. sec? vbi n̄ crūt volubiles cogitatio
 nes n̄re fixe deo. **L**aticū intellectuale di
 uidit sol' auri by mētis aut sinderis. z illō sic
 flatu amoris q̄ est vital' spūs. mouēs q̄cqd
 est ens de q̄ phia. **O** felicis boium gen? si ve
 stros aios amor q̄ celū regit regat. **L**ati
 cū intellectuale p̄r descriptiue dici amor nūe
 rosus. qm̄ eni facta sunt i armonia mēsurā
 ta mūda z amoris q̄ ē pōd? rez q̄ mouent
 q̄cungz mouēt sic ipsa ē materia moueat
 ad formā sic ad appetibile suuz. deniqz fm̄
 h̄ amor ē vnison? in p̄patione facta ad deū. et
 oison? p̄ collatōem creaturaz ad inuicē
Laticū intellectuale figurari p̄r in vniver
 so p̄ exēpla horologij ipatissimi cū campa
 nul' aut chori p̄cordissimi aut simphonie
 suauissime. aut organoz tot fistul' q̄t crea
 ture sūt sonatiū. fm̄ ip̄fectōis gucs/ z p̄fecti
 onis acutas voces p̄ciores aut p̄fiores
Ladē sic in oē genere musico ludit in eis
 diuina sapia suauit oia disponēs. **L**aticū
 exercere monēt ois creatura i ordie ad deū
 in q̄ oia viuūt z spirādo melodisant qd̄ p̄
 piūt aures illoz q̄ philosphisāt in creatu
 ris oibz. z plus illi q̄ theologicalr anagogi
 sāt. q̄ fit in. xij. spēs aut plures cātica amorz
 qd̄ d̄: nuptiale vel ep̄itbalamiū cātica cāti
 coz po sūm? annotare. **A**ubit ad lram vir
 cū liba z socia. **A**ubit cū ancilla. **A**ubit cū
 dñā sic ioseph cū maria. **S**ic nuptiomisti
 cēp̄s cū ecclia liba. **A**upsit cūz suagoga
 q̄ fuit in fuiturē generās. **A**ubit plar? cum
 ecclia sua dñs. **A**upsit xps cū natura hūā/
 na vnitate suppositi. **A**ubit cū aīa rōnali.
Aubit cū angelica natura. **A**ubit in super
 spūs deiformis in tridinio hoīs instar Ja
 cob ip̄i rachel rōni supiori. **L**yerōni inferio
 ri. bale z zelphe sensualitati tā exteriori q̄
 intōri tanq̄ ancill'. **A**ubit tandē sapie idēz
 ip̄e spūs deiformis. **L**aticū intellectuā/
 le tot h̄z flar? pulsus aut tact? q̄t sūt amorz
 spēs. tot notulas z sbula q̄t sunt vitates.
 tot p̄sonātiās q̄t appetitū sūt p̄binatē p̄

portiones. nec vllā patif dissonātiā in an
 ribz iusti. qz h̄z obstreper mala volūtas dissi
 dēs sibi p̄p. p̄sonare repit in toto ordie vni
 uersi. **L**aticoz oim p̄r auditor eē/ q̄libz
 h̄is fidē de deo z p̄ductiue creaturaz cum
 bona z p̄sentanca volūate credēs vt tādēz
 itelligat. **I**nfidel' d̄o p̄sus ē alien'. auri b̄
 ei caret spiritalibz nec gloriā dei sinez b̄t.
Laticoz p̄fect? cātor sol? est vir desides
 rior in gutture vel vas scāz. meditationū
 p̄formit ad lram z notulas libri multiplici
 nature. scripture z picture p̄ voces nūerosaz
 affectionū. **L**aticoz exauditor: est ip̄e de
 us p̄ se p̄ncipalr z m̄sterialr p̄ suos āgelos
 z scōs. dāt cātica nūcleticie. nunc mesticie.
 nūc put vult ex vtroqz t̄pata vt i viatoribz
 resulter solatiū de q̄ sūt q̄nq̄ginta vba scōn
 tia. **P**rimū sbū solaciū z q̄nq̄gesimū p̄
 mū in ordie p̄cedētū. vbi describit solatiū
 Et notificat p̄ decē vba sub generalitate

Thomas tertius.

Solaciū ē mulcebris passio/ cōsur
 gēs ex p̄ceptiōe p̄iūctōnis obiecti
 p̄ueniēns cū subiecto p̄ueniēti. **U**
 sic. **S**olaciū ē p̄ceptio p̄ueniēns p̄iūcti
Solaciū sumit ample vt se extēdit ad om̄
 nē potentiā cognitiuā. sensualē. rōnalem
 z intellectuāle. vt dicim? deū z angelos et
 aīalia delectari vel solaciari. **S**olacium
 ample diffinitū sic habuit p̄ genere passio
 nē. sic p̄ differētijs suis reliq̄ sumplit. vt
 tristitias oēs positus est qd̄ est mulcebris
 seu p̄ueniēns passio. **A**dditū est nomē per
 ceptionis seu app̄hensionis vel app̄rentie
 excludendo p̄ h̄ mot? rez q̄ om̄i penitus ca
 rent sensu rōne vel intellectu. **S**olaciū
 app̄opate sumptū est gaudiū/ nō q̄lcunq̄
 q̄ sed int̄ anxietates molestias z dolores
 p̄ueniēs apud boiem seuz manentē. vt in
 fletu sit solaciū. **U**n illud. **S**olantē miseri
 nūc mea fata senis. **V**inc spūs sauer? d̄: cō
 solator. z s̄go maria p̄solatrix miseroz. dā
 te deo p̄fert. **S**olaciū p̄surgit ex p̄ceptiō
 ne duplicis p̄iūctōnis obiecti p̄ueniēns
 q̄z vna est realis. altera solū intentionalis
 seu spiritalis vt in ratione vel intellectu
 vel etiam in imaginatione. **E**t fm̄ h̄ nomi
 na solaciū generaliter accepti/ z oppositi do
 loris/ multipliciē fm̄ p̄hs/ p̄sertim stoicos
 variantur. qui ponunt gaudium non nisi
 in sensu seu motōne sensuali z reali. **S**o
 lacium in nob de? sicut p̄ncipale efficiens/
 31 4

A
T
E

angelus de celo sicut subfines et ministras
opaf vt dñi appuit xpo angelus de celo cou
fortat eū. Solaciū qdlibet orit ex amore
id est amoris tal est solaciū bonitas et fi
nis. Unde sic duas ciuitates duo amores
pstituit sic et duo solacia. Solaciū ter
renū aiāle et diabolicū instar epicureoz o
paf amor sui vsq ad pceptū dei. Solaciū
bo qle desursū ē piū pudicū pacificū suasi
bile et mia plenū carā amor dei vsq ad pte
pni sui. Solaciū nrm qle debem in qre
re fuit in xpo exemplarē et multiplicat demon
stratū. Solaciū qd sit realit an opatio
vel aliqd ab opatioe distinctū n opret a de
notis curiose pcurari. s; scholasticis dereli
qui tāq pbleuma rōem ad vtrāq pte hñs
videt q opatio fit p expōsiōem. solaciū seu
delectatio p impōsiōē. fructio p pnerione
Solaciū p varietate psonaz ipm et lo
coz puenit variari. et ad ei adeptiōem do
ctinā et pgnitōy alit et alit nri in pueri in i
spiciētib; in pfiētētib; in pfectis. quē ad mo
dū variat fm etates et pfectō oim tā sensua
liū q; moralitū et intellectualitū melodia cā
ticoz. Solaciū in hoie multiplex repit
intra multiplicē in ipō potētā cognitiua
atq; subiectiua. quē ad modū notauit xp̄us
expmēns aiā m spm carnē dum ait. Tristis
est aiā mea vsq ad mortē. Spūs qdē pm
ptus est caro aut infirma. Solaciū in
firme carnis est delectatio sensus exterioris
cuius subiectū est caro aut neruus sensibil
mediāte spiritu corporali et subtili vñ sur
git facilitas aut difficultas locū iura com
plexiōis corporalis q̄litate accidētālē in
natā. Solaciū aiē tristis qñq; est gaudiū
imaginatiue vel cogitatiue virtutis orga
no corporeo int^o vtētis. Et inde p̄surgit vt
pus in solacio varietas fm diuersitate or
gani et spiritū aiāliū ex q̄tuor hñorib; san
guine colera. fleumate. melācolia. Et ex di
uers habitū in imaginatione vel fantasia
Solaciū aiē tristis qñq; est gaudiū rō
nis organo corporeo nō vtētis in actibus
suis. vbi plurimū valēt hituales et actuales
in rōcinādo dispositiones per abstractiōes
sp̄ez intelligibiliū a fantasmatib; cū virtu
tū moralium eq̄li serenāq; tranquillitate.
Solaciū p̄mpti spūs est gaudiū mentis q
superior ē portō rōnis sic pcedēs est inferior
vbi plurimū valēt irradiatō superiori gratui
ta ex legib; eternis et per hitus donoz atq;
bitudinū et reformationē sensū spirituali

um. in q̄bo q̄to sensus est intimior. suo rō
tāto purior est. Duo p̄tra fit in sensib; coz
pis. tact^o enī sp̄ualis et gustus puriores sūt
q̄ deo intimiores p caritatis āplexū. Sol
laciū qdlib; in hoie repit. d; aliqñ solaciū
cordis. aliqñ solaciū aiē. aliqñ solaciū sp̄s
aliqñ solaciū carnis. iuxta diuersos a do
ctozib; modos vtēdi p̄dicis nominib;. Sol
laciū in q̄busdā reb; q̄drifarie vt in bo
mine. in q̄busdā bifarie vt in brutis. in q̄
busdā nullo mō sic in reb; sine aiā repit.
Solaciū intrinsece libez vel laudabile. n
inuēit p̄ter q̄ in vtentiū iudicio rōnis.
Solaciū p̄cipatiue lz nō cēntialiter et ins
trinsece libez. repit in imaginatiua vel est
matiua pte hois q̄ nata ē obedire rōni p̄iū
cre et expedite dū impat et mouet. Sola
ciū infirme carnis exterioris et q̄si brutal/ n
lo mō est elicitue libez. necq; laude per cō
seq̄ns necq; vituperio intrinsece dignū. sed
nec p̄cipalibez arbitriū oī sensitiue vtu
ti sic nutritiue vel vegetabili. q̄ p̄ statu isto
nō audiūt rōnis imp̄iū. q̄qd de statu mo
cētē dicere. Solaciū sic h; p̄ obiecto
adeq̄ro bonū apparēs p̄iunctū. sic cōē qd ē
aut apparere p̄ bonū vel p̄ueniēs p̄t dici
obiectū solaciū. Solaciū deceptorū tot
modis oriri p̄t q̄t modis potētā cap̄hens
ue p̄t in apparētiis et iudiciis suis falli.
Solaciū deceptorū nullū fuisse in statu
nature p̄mitus institute. nec in vigilia. nec
in sōno. nec in diuersa rōne obiectoz per
diuersa media q̄m rōnis iudiciū omia dire
xisset vt in astrologo vidente solē q̄si bipes
dalis q̄stitatis. Solaciū a deceptione
multū auertit per habitus virtuales tā in
tellectuales q̄ morales q̄ insuses supra
naturales imo et per naturales. Solaciū
freq̄nter inficit et deprauat per affectum vi
nosum q̄lem cunq;. Dine dicitū est. Exces
cauit eos malicia eoz. et oīe mal^o ignorās.
et q̄t capita. i. affectiones. tot sine. Sola
ciū h̄re p̄t suū p̄trariū sic tristitiā et dolatō
nē p̄ obiecto et cōtra. vt penitēs gaudet qz
dolet. et d̄ leticia tristat. sic ignis frigidus fla
tu. frigiditas per calidū circūstās nec pene
trās p̄forat. Solaciū qñq; ē deceptorū
um nō moralit aut demeritorie vitiosū vt
dū error est inuincibil vel eoz q̄ sciri nō de
bent. Solaciū sic variat ex apparētiā
diuersitate sic apparētiē suā diuersificatio
nē accipiūt in hoie et potētis suis cogitā
nis p̄t colligationē h̄mōi potētiaz adin

uicem. qz rota trahit rotā. sic cortina corti-
nā. z orbē orbē. **S**olacioz apparetie va-
riant nedū p varietate cognitionū sz vt di-
ctū est ē affectuū. qzuis alia z alia rōne.
qz obiectū intellectū practici nō est vez ab-
solute sz vez vt cōpat affectuū. **S**olaci-
is in hoie puenit rarior deceptio si poten-
tia iudicativa q̄libet nonerit de dubijs et
suspectis apparetis / suspēsum tenere iu-
diciū p arbitriū facultatē. **S**olaciū cau-
sat in nob angelus de celo vel bon⁹ vel ma-
lus. sic nomiat duplex celus empyreū vbi
boni. z aereū vbi demones q̄ mystice dñr
volucres celi. **S**olaciū cānt in nob de-
cē spūs inspirationū vel instinctū sic ali-
quā p spūs cū illabentē aut hitū causantez
sic ab angelo bono multiplicat. sic a malo
angelo. sic a celo. sic ab elemētis circūstā-
tibus. sic a cōplectōe naturali. sic a cōplectōe
accidēti. sic ab hitū pgnitiue potētie.
sic ab hitū affectiue. **E**t in his omib⁹ vez
est. q̄ diligentib⁹ deū / oēs inspiratiōes iste
coopant in bonū de p se vel p accidens ce-
dūt in malū. nec p̄ regula tradi generalis.
sz q̄ solaciū in dño solet. **S**olaciū cau-
sant in nob hoies q̄ angeloz officiū nomē
qz forniunt. vt doctores z plani. z offerētes
p solacio libros scōs. nec nō veritatē ordi-
re pponētes. **S**olaciū puenire p̄ dilige-
tib⁹ deū a sex differentijs positiōis surū. de
orsū. an. retro. a dextis z a sinistris. **S**ideran-
do gloriā. infernū. p̄cā p̄terita. picula futu-
ra. p̄ speritatē z a dversitatē. **S**olaciū
nōnunq̄ a desolatione q̄si p antiparitas sz
z vice coas generat. h̄ in Jacob timētē fra-
trē Elau. h̄ in mltiplici scōz claruit passio-
ni. **S**olaciū sepe a temptatiōnū angu-
stijs roborat qd̄ senserat q̄ dicit. **D**ñi auxi-
a ref̄ cor meū in petra exaltasti me. **E**t rursus
fm̄ multitudinē doloꝝ in corde meo so-
latoz tue lenificasti aiām meā. **E**t xps Tris-
ticia v̄a vertet in gaudiū. **S**olaciū cau-
est aliq̄ fuga solaciū sicut econuerso q̄rere
nimis solaciū p̄fertim corpale / impedit
spūale. p̄ter hoc psalmista. **R**enuit solari
aīa mea. memor fui dei z delectat⁹ sum
Solaciū aliq̄ inter beatitudines. aliq̄ in-
ter fruct⁹. aliq̄ inter vtutes z dona nūerat
sic par luce⁹ z paciētia **S**olaciū solacio
freq̄nter opponit. nec se mutuo patiunt.
quē ad modū de carne z spū notatū est.
Solaciū freq̄nter impedit a solationib⁹

aut solari volentib⁹. alioq̄n non dixisset
Job. cōsolatores onerosi vos estis. **S**o-
laciū q̄ sine q̄ra expedit coḡscere vt et̄ de
bonitas ipius vel malicia moral' seu gra-
tuita cognoscat. cū finis sit forma vturū
si bo⁹ est. deformatas vitioꝝ. **S**olaciū
querendū est p̄ncipaliter p̄ter deū vt hūili-
us timeat. seruēt⁹ diligat. z alacri⁹ hono-
ret. **S**ic agebat p̄ha loquēs op̄rab̄ fidus
deo. **L**etē cor meū vt timeat nomē tuū
Solaciū q̄rere p̄t hō p̄ se nō tñ p̄ncipalr
sz sub deo sic inclinatur psalmista cor suū
ad faciēdas dei iustificatiōes in eternū p̄
pter retributiōz **S**olaciū p̄ se p̄ncipali-
ter q̄rere ē tale solaciū q̄le docebat z q̄rebat
Epicur⁹ hō ad se referēs oīa z se fr̄es
Solaciū media / q̄lia notat in eplis seneca
epicuri posuisse vel aristipū cū sectatorib⁹
laudabilia sūt in mult⁹ si ad vez sinez sola-
ciū vtent. vt prudent' declinare nociua.
nemine ledere. forit ferre q̄ necitas affert.
p̄tenere mortē. frugaliter viuere. cupidita-
tib⁹ impare. diligere paup̄tatē. z ita de pli-
mis. **S**olaciū Epicuri nō poterat ad-
pisci sine luctu. dolore vel tristitia. z h̄ p̄t
innatā sensualitatis z cupiditatis vehemē-
tiā q̄s vel rep̄mere vel sanare / tristitia est. sz
in rep̄mendo lāguoz maior. **S**olaciū
q̄dlibet in hac vita suspectū esse d̄y qd̄ non
luctū iūctū vel in luctu fundatū est. **D**ine
liber Ezechieli traditus hēbat cum carni-
ne solaciū lamētationes z penalitatis z pec-
cati. **S**olacioz fines q̄les a mundanis
p̄stituit nō solatiōnē sed desolationem
inducūt. similr z finis q̄lem stoyci p̄stue-
bāt aut falsus aut impossibilis de imagin-
nario quodam bonesto sine deo vero. **S**
Solaciū cuiuslib⁹ laudabilis exēplar d̄dit
xps tā actiue q̄ passiuē. z post eū btā mat̄
sua ab infantia vsq̄ ad mortē. in sūma pau-
p̄tate spūs. sūma micitate. maxio luctu. ves-
bemētissima esurie z siti iusticia. sūma mia-
z misatōe purissima cordis mūdicia. z in
tranq̄llissima pace. **S**olaciū xpi seq̄tur
suo mō q̄ xpm̄ iduit. h̄ ē q̄ sibi sic exēplari
viuēdo p̄format. neq̄ ei tali deerit āgelus
de celo p̄fortas eū dñi factus erit in agonia
Quisq̄s tristat aspiciat h̄ exēplar z psal-
lat bono aīo / exultat ad gaudēte xpm̄ z cū
lamētate plāgēs qd̄ docuit sub pabola pue-
roz sedentiū i foroz clamatiū cocq̄libo. **L**e-
cinim⁹ vob z nō saltastis. lamētauimus et
non planxistis. **F**inis.